וְהָיָה אָדָם אַחֵר (יט) מִתְפַּלֵּל אַחֲרָיו, אָסוּר לִפְסֹעַ (ט) (כ) שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת עַד שֶׁיִּגְמֹר מִי שֶׁאַחֲרָיו אֶת תְּפִלָּתוֹ, שֶׁאִם יַעֲשֶׂה זֶה הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵר כְּנֶגֶד הַמִּתְפַּלֵּל. וְצָרִיךְ לְדַקְדֵּק בָּזֶה אֲפִלּוּ אִם הָאַחֲרוֹן הִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל אַחֲרָיו, מֵאַחַר (כא) שֶׁכְּבָר הִתְחִיל:

קג מִי שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ רוּחַ בִּתְפִלָּתוֹ אוֹ עִטּוּשׁ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א שם ל׳ (ע״ב) ול״ב (ע״ב).

א א[הָיָה עוֹמֵד בִּתְפִלָּה וְיָצָא מִמֶּנּוּ רוּחַ מִלְמַטָּה, מַמְתִּין עַד שֶׁיִּכְלֶה (א) הָרֵיחַ (ב) * וְחוֹזֵר (ט) וּמִתְפַּלֵּל: ב ב[בְּקֹשׁ לָצֵאת מִמֶּנּוּ רוּחַ מִלְמַטָּה וְנִצְטַעֵר הַרְבֵּה (ג) ג[וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲמִיד עַצְמוֹ, הוֹלֵךְ (ד) אֲחוֹרָיו אַרְבַּע אַמּוֹת וּמוֹצִיא הָרוּחַ וּמַמְתִּין עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, (ה) וְאוֹמֵר רִבּוֹן (ו) הָעוֹלָמִים יְצַרְתָּנוּ נְקֵבִים נְקֵבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ חָרְפָּתֵנוּ וּכְלִמָּתֵנוּ חָרְפָּה וּכְלִמָּה בְּחַיֵּינוּ רִמָּה וְתוֹלָעָה בְּמוֹתֵנוּ. (ו) וְחוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ ד[וְחוֹזֵר וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ חָרְפָּתֵנוּ וּכְלִמָּתֵנוּ חָרְפָּה וּכְלִמָּה בְּחַיֵּינוּ רִמָּה וְתוֹלָעָה בְּמוֹתֵנוּ. (ו) וְחוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ ד[וְחוֹזֵר

ב בקש (ע״ב). ג רמב״ם (הל׳ תפילה פ״ד הי״ב). ד הרב רבנו יונה (ברכות טו: ד״ה וכשיכלה) והרא״ש (ברכות פ״ג סי׳ מא). ה ברכות כ״ד (ע״ב).

(יז) לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק. הגה: (ח) * וְעַיֵּן לְעִיל סִימָן ד״ה (פ״ט). יש אומרים דְּכָל זֶה מִיָּרֵי כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר דְּהָוֵי לֵיהּ בִּיזּוּשׁ גָּדוֹל אֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק כְּלָל לַאֲחוֹרָיו (ט) וְגַם לֹא יֹאמַר הָרִבּוֹן, רַק מַמְתִּין עַד שֶׁיִּכְלֶה מִמֶּנּוּ הָרֵיחַ, וְכֵן נוֹהֲגִין (תרומת הדשן סימן ט״ז): ג (ג) (י) ה[הַמִּתְעַטֵּשׁ בִּתְפִלָּתוֹ מִלְמַטָּה, סִימָן רַע לוֹ. מִלְמַעְלָה, סִימָן יָפֶה לוֹ:

קד שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בַּתְּפִלָּה. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א שם ל׳ (ע״ב) ול״ב (ע״ב).

א [*] (א) א[לֹא יַפְסִיק (ב) בִּתְפִלָּתוֹ. וַאֲפִלּוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ לֹא יְשִׁיבֶנּוּ. אֲבָל מֶלֶךְ

בְּאֵר הֵיטֵב

דִּמְתַבְּשֵׁל כְּוָתָנוּ מִפְּנֵיו. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) [וְעַיֵּן בְּסִפֶּר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (סק״ח) מַה שֶּׁמִּישָׁב בְּפֵרוּשׁ הַטּוּר עַל קְשִׁיַּת עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו) דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם]: ה (ט) שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וּפְשׁוּט דְּמִירֵי בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת אוֹ שֶׁיָּבוֹא לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל יְדֵי שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת שֶׁיִּפְסַע לַאֲחוֹרָיו. עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו):

א (ב) וּמַפְסִיק. הַיְינוּ לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק אֶפְלוּ שֶׁהָיָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּפֵרוּשׁ חֵדֶשׁ פָּסַק דְּאִם שָׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ חוֹזֵר לְרֹאשׁ. עַיֵּן שָׁם. וְאִם אֶפְשָׁר לִדְחֹק אֶת עַצְמוֹ לְהַעֲמִיד שֶׁלֹּא יִתְעַשֵּׁשׁ רַשַּׁאי, וְלֵיכָא מִשּׁוּם 'כָּל תִּשְׁקְצוּ' דְּהַכָּפָּחָה בְּעָלְמָא לֹא אָמְרִי. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ טז) וְעוֹלַת תָּמִיד (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

ב (ג) הֶעוֹלָמִים. בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, דְּהָא מַפְסֶקֶת וְעוֹמֶדֶת כְּבָר עַל יְדֵי הִרְהוּר, לְפִיכָךְ יָכוֹל לְהַפְסִיק נְמִי וְלוֹמַר דָּבָר זֶה בְּאֶמְצַע. רַשׁ״י (ברכות כד: ד״ה ואומר) עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וּבְשֶׁלְּ״ה (מס׳ תמיד נר מצוה סי׳ טז) כָּתַב שֶׁהַרְהוּר בְּלִבּוֹ: ג (ג) הִמְתְעַטֵּשׁ. פֵּרַשׁ רַשׁ״י (ברכות כד: ד״ה למטה) מַפִּיחַ בְּקוֹל. וְנִרְאֶה לִי אֶבָל הַפָּחָה בְּלֹא קוֹל לֹא. לְחֶם חֲמוּדוֹת (מעדני יו״ט ברכות פ״ג סי׳ לט אות א). וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁיּוּכַל לִרְאוֹתוֹ אַף שֶׁהוּא צָדָדִין שֶׁלְּפָנָיו דָּמֵי וְאָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁמְּבַטֵּל כַּוָּנָתוֹ עַל יְדֵי זֶה, וּלְפִי זֶה כֹּל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לֵילֵךְ וְלַעֲמֹד נֶגֶד פָּנָיו בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, א[כֵּן הוּא לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) סוֹבֵר דְּלֹא אָסְרוּ רַק לַעֲבֹר בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת נֶגֶד פָּנָיו, אֲבָל לֵילֵךְ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וְלַעֲמֹד, מֵהֵיכָא אֲפִלּוּ לְפָנָיו. וְאֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּמָקוֹם הַדְּחָק: ה (יט) מִתְפַּלֵּל אַחֲרָיו. וְאִם אֵינוֹ אַחֲרָיו מַמָּשׁ רַק מֵרָחֹק לַצָּדָדִין, נִרְאֶה דְּשָׁרֵי לְהָאֵלִיָּה רַבָּה הַנַּ״ל: (כ) שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת. וּמַיְירֵי (כפ) בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת אוֹ שֶׁיָּבוֹא לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל יְדֵי שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת שֶׁיִּפְסַע לַאֲחוֹרָיו: (כא) שֶׁכְּבָר הִתְחִיל. (כב) וְלֹא נִקְרָא בָּא בִּגְבוּלוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הָאַחֲרוֹן מַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, דְּאִדְּרַבָּה זֶה שֶׁפּוֹסֵעַ הוּא בָּא עַכְשָׁו בִּגְבוּלוֹ:

בְּאוּר הֲלָכָה

א * וְחוֹזֵר וּמִתְפַּלֵּל. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב). וּבְאֵר הֵיטֵב (סק״א) הָעֲתִיק דִּבְרֵי הַפְּרִי חָדָשׁ דְּפוֹסֵק דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ, אֲבָל שֶׁלֹּא כְּדִין הָעֲתִיקוֹ, דְּהַפְּרִי חָדָשׁ אֵזִיל לְשִׁטָּתוֹ שֶׁפּוֹסֵק בְּסִימָן ס״ה (ס״א) כְּשִׁטַּת הָרִי״ף דְּבַתְּפִלָּה אֲפִלּוּ בְּלִי אָנֵס חוֹזֵר לְרֹאשׁ, אֲבָל לְפִי מַה דְּקִיְּימָא לַן כְּהָרַמְ״א שָׁם, ב[הַדִּין עִם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״א)]:

ב * וְעַיֵּן לְעִיל סִימָן פ״ח. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַב״ח. וּלְכְאוֹרָה לְפִי זֶה אִם שָׁהָה בִּקְרִיאַת שְׁמַע כְּדֵי לִגְמֹר בְּלָהּ

א בְּרָכוֹת כ״ד (ע״ב). ב שָׁם. ג רַמְב״ם (הל׳ תְּפִלָּה פ״ד הי״ב). ד הָרֹאשׁ רַבֵּנוּ יוֹנָה (בְּרָכוֹת טו: ד״ה וכשיכלה) וְהָרַא״שׁ (בְּרָכוֹת פ״ג סִי׳ מא). ה בְּרָכוֹת כ״ד (ע״ב).

א שָׁם ל׳ (ע״ב) וְל״ב (ע״ב).

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן דעת השו״ע הרב (ס״ד), וכתב עוד שחכמי הזוהר אוסרים אפילו בצידיהם תוך ד׳ אמות. **ב]** וכן בשו״ע הרב (ס״א) כתב: ממתין עד שיכלה הריח, וחוזר למקום שפסק. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ב) כתב שקודם אומר הרבון ואחר כך יחזור למקומו. **ד]** ובשו״ע הרב לא כתב דין זה. **ה]** וכן בשו״ע הרב (ס״ג) כתב: המתעטש בתפילתו מלמטה אפילו הפחה מועטת שאינה משמעת קול, סימן רע לו.

ה (כה) עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו): (כג) פְּרִי חָדָשׁ. א (פ) וּמַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרוּחַ, גַּם כֵּן הַכַּוָּנָה עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, וּכְדְמוֹכַח מִפֵּרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א)]:

ג (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּלְבוּשֵׁי שְׁרָד (סק״א): (ג) פְּרִישָׁה (סק״ג) וְהַגְּרַ״א וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (כ) בְּתִפְלָּתוֹ. (כא) שֶׁכְּבָר הִתְחִיל. (כב) וְלֹא נִקְרָא בָּא בִּגְבוּלוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הָאַחֲרוֹן מַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, דְּאִדְּרַבָּה זֶה שֶׁפּוֹסֵעַ הוּא בָּא עַכְשָׁו בִּגְבוּלוֹ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (כפ) עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו): (כג) פְּרִי חָדָשׁ. א (פ) וּמַה דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרוּחַ, גַּם כֵּן הַכַּוָּנָה עַד שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ, וּכְדְמוֹכַח מִפֵּרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א)]:

ג (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּלְבוּשֵׁי שְׁרָד (סק״א): (ג) פְּרִישָׁה (סק״ג) וְהַגְּרַ״א וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (כ) בְּתִפְלָּתוֹ. (כא) שֶׁכְּבָר הִתְחִיל. (כב) וְלֹא נִקְרָא בָּא בִּגְבוּלוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הָאַחֲרוֹן מַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, דְּאִדְּרַבָּה זֶה שֶׁפּוֹסֵעַ הוּא בָּא עַכְשָׁו בִּגְבוּלוֹ:

ב (ד) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש בקש): (ה) בֵּית יוֹסֵף (שם): (ו) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״ר יונה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ז) בֵּית יוֹסֵף (שם): (ח) רַשׁ״י (ברכות כד: ד״ה ואומר) (מגן אברהם) [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ו) חַיֵּי אָדָם (כלל כה ס״ג)]: (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (י) אֲחֵרוֹנִים: (כ) בְּתִפְלָּתוֹ.

(ו) (ג) **עוֹבֵד גְּלוּלִים, אִם אָפְשָׁר לוֹ לְקַצֵּר** [ב]**דְּהַיְנוּ שֶׁיֹּאמַר תְּחִלַּת הַבְּרָכָה וְסוֹפָהּ קֹדֶם שֶׁיַּגִּיעַ אֵלָיו, יְקַצֵּר,** (ד) [ג]**אוֹ אִם אָפְשָׁר לוֹ שֶׁיִּטֶּה מִן הַדֶּרֶךְ, יִטֶּה וְלֹא יַפְסִיק בְּדִבּוּר.** (ה) **וְאִם אִי אָפְשָׁר לוֹ, יַפְסִיק:** **ב** [ד]**הָיָה מִתְפַּלֵּל בַּדֶּרֶךְ וּבָאָה בְּהֵמָה אוֹ קְרוֹן כְּנֶגְדּוֹ, יִטֶּה** (ו) **מִן הַדֶּרֶךְ וְלֹא יַפְסִיק.** * **אֲבָל** (ז) **בְּעִנְיָן אַחֵר** (ח) **אֵין לָצֵאת מִמְּקוֹמוֹ עַד שֶׁיִּגְמֹר תְּפִלָּתוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא** (ג) (ט) **בְּתַחֲנוּנִים שֶׁלְּאַחַר הַתְּפִלָּה:** **ג** * [ה]**רָאָפְלוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ** (י) * **לֹא יַפְסִיק** (אֲבָל יָכוֹל לֵילֵךְ לְמָקוֹם (ג) אַחֵר כְּדֵי שֶׁיִּפֹּל הַנָּחָשׁ מֵרַגְלוֹ) (הרבינו יונה ריש פרק אין עומדין (ברכות כט. ד"ה ואפילו)). [ו]**אֲבָל עַקָּרֶב, פּוֹסֵק לְפִי שֶׁהוּא מוּעָד יוֹתֵר לְהַזִּיק,** [ז]**וְנָחָשׁ נָמֵי, אִם רָאָה שֶׁהוּא כָּעוּס** (יא) **וּמוּכָן לְהַזִּיק, פּוֹסֵק:** **ד** [ח]**אִם רָאָה שׁוֹר בָּא** (ז) **כְּנֶגְדּוֹ, פּוֹסֵק, שֶׁמַּרְחִיקִין מִשּׁוֹר תָּם** (פֵּרוּשׁ תָּם, שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהַזִּיק) **חֲמִשִּׁים אַמּוֹת, וּמִמּוּעָד** (פֵּרוּשׁ, שֶׁרָגִיל לְהַזִּיק) **מְלֹא עֵינָיו.** (יב) [ט]**וְאִם שׁוֹרִים שֶׁבַּמָּקוֹם הַהוּא מֻחְזָקִים שֶׁאֵינָם מַזִּיקִים, אֵינוֹ פּוֹסֵק:** **ה** [י]**בְּכָל מָקוֹם שֶׁפּוֹסֵק,** (יג) **אִם שָׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת** (יד) **כֻּלָּהּ** (טו) **חוֹזֵר** (ה) (טז) **לְרֹאשׁ,**

(ב) **הָרַב רַבֵּנוּ יוֹנָה** (ברכות כב. ד"ה לא קשיא). **ג** שָׁם **וְהָרא"ש** (ברכות פ"ה סי' י"א). **ד** **יְרוּשַׁלְמִי דִּבְרָכוֹת** ט' (פ"ה ה"א) **וּבַבְלִי** שָׁם (לב:). **ה** שָׁם ל' (ע"ב) **וְשָׁם** ל"ג (ע"א). **ו** **יְרוּשַׁלְמִי** כ"ג (שם). **ז** שָׁם. **ח** שָׁם ל"ג. **ט** **הָרַב רַבֵּנוּ יוֹנָה** (ברכות כב. ד"ה מרחיקין). **י** שָׁם **הָרא"ש** (ברכות פ"ה סי' יג, ע"י"ש) **וְהַתּוֹסָפוֹת** (ברכות לג. ד"ה אבל).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּפִיו לְתִינוֹק הַשּׂוֹחֵק אַף שֶׁמְּטָרִידוֹ בִּתְפִלָּתוֹ, אֲבָל מָתַר לְרַמּוֹ בְּיָדָיו כְּדֵי שֶׁיִּשְׂתֹּק הַתִּינוֹק. וְכֵן כָּתַב מַהֲרַ"ם בֵּן חֲבִיב בִּתְשׁוּבַת כְּתַב יָד (סי' ח), וְכָתַב מַהֲרַ"ש מוֹלְכּוֹ (סי' ס) עוֹד שֶׁאִם כִּבֵּר עָשָׂה אֹפֶן שֶׁיִּשְׂתֹּק הַתִּינוֹק וְעוֹדְנוּ שׂוֹחֵק וּמְטָרִידוֹ, יַרְחִיק עַצְמוֹ מִפָּנָיו וְלֹא יְדַבֵּר. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ג'. וְעַיֵּן סִימָן ס"ג (ס"ו) לְעִנְיַן לְרַמּוֹ בְּקִרְיַאת שְׁמַע לְדַבֵּר מִצְוָה דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין פָּרְשָׁה רִאשׁוֹנָה לְשֵׁנִיָּה, וְכֵן שָׁאנִי, שֶׁמֻּחְמֶּשֶׁת שֶׁמְּטָרִידוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְכַוֵּן תְּפִלָּתוֹ כְּרָאוּי הֲרֵי לֵיהּ צָרְכֵי הַתְּפִלָּה עַצְמָהּ וּמַפֵּר לְרַמּוֹ. וְנִרְאֶה דְּאָדָם נִכְבָּד שֶׁעוֹמֵד בִּתְפִלָּתוֹ וְהִשְׁלִיךְ צְבוּר מִמְּתִין עָלָיו בְּאֶמְיְרִת קְדֵישׁ, וְהוּא אֵינוֹ מֵרָצֶה נִכְבָּד שֶׁיִּמָּחֵל עָלָיו מִלְּהַמְשִׁיכָה זוֹ מִטְּרִידָתוֹ בִּתְפִלָּתוֹ, מָתַר לוֹ לְרַמּוֹ לְשֶׁלִּיחַ צִבּוּר שֶׁיִּתְפַּלֵּל כְּדָרְכּוֹ וְלֹא יִתְמַיֵּן עָלָיו, וְכִתִינוֹק שׂוֹחֵק וּמַטְרִידוֹ דְּמֵי:

בַּאֵר הַיטֵב

א (ג) **עוֹבֵד גְּלוּלִים.** וְהוּא הַדִּין אָנֻס דְּעָלְמָא וּמִתְיָרֵא שָׁמָא יַהַרְגֻנּוּ. וּמִשּׁוּם הָפְסֵד מָמוֹן אֵין לְהַפְסִיק. עַיֵּן מֵגֵן אַבְרָהָם. וְשָׁלֹא לְצָרְכָּן אָסוּר לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ עַד שֶׁיִּפְסֹק שֵׁשׁ פְּסִיעוֹת כִּדְאִיתָא בְּסִימָן קכ"ג. מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְהַחַזָּנִים שֶׁעוֹקְרִין מִמְּקוֹמָן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כְּשֶׁמַּגִּיעִים אֶל וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וְכוּ', עַיֵּן סִימָן תרכ"א (ס"ד). וְלִאַחַר שֶׁסַּיָּם הַתְּפִלָּה שֶׁאוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ, אֵין אִסּוּר אִם עָקַר רַגְלָיו לְמִצְוָה קְצָת, כְּגוֹן שֶׁמְּכַבְּדִין אוֹתוֹ לִפְתִיחַת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁהָעוֹלָם חוֹשְׁבִים זֶה קְצָת לְמִצְוָה, וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר קֹדֶם לָכֵן יְהִי רָצוֹן לְרַצּוֹן אִמְרֵי פִי וְגוֹ'. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ג). **ג** (ג) **אַחֵר.** דְּלֹא מָצִינוּ הֶלְיכָה שְׁנִקְרֵאת הַפְסָקָה בְּשׁוּם מָקוֹם. בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ואפילו נחש) בְּשֵׁם הָרַבֵּנוּ יוֹנָה. וּמִכָּל מָקוֹם שְׁלֹא לְצָרְכּוֹ אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ סָעִיף קָטָן ב'. מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וְעַיֵּן ט"ז (סק"א) שֶׁהַנִּיחַ דִּבְרֵי רַמ"א בְּצָרְיךְ עִיּוּן:

ד (ז) **כְּנֶגְדּוֹ.** וּמֵהַשְּׁוָרִים הַמְסֻרָסִים אֵין צָרִיךְ לִפְסֹק. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ה): **ה** (ה) **רֹאשׁ.** אַף עַל פִּי דִּבְסִימָן ס"ה (ס"א) פָּסַק לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע דְּאֵין צָרִיךְ לַחְזֹר רַק לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק, כָּאן בִּתְפִלָּה חָמִיר טְפֵי, כֵּן כָּתַב הָרִי"ף (ברכות טז.). אֲבָל תּוֹסָפוֹת (שם כב: ד"ה אלא) וְרא"ש (שם פ"ג סי' מב) וְהַטּוּר (סי' סה) אֵינָם מַחְלִיקִים בֵּין קְרִיאַת שְׁמַע לִתְפִלָּה, אֶלָּא בֵּין אִם הָיְתָה הַשְּׁהִיָּה מֻחֶמֶת אֹנֶס גָּרַע טְפֵי, וְכֵן פָּסַק רַמ"א סִימָן ס"ה (ס"א), וְעַיֵּן ט"ז (סק"ב). וְאִם לֹא חָזַר לְרֹאשׁ אֶלָּא לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק וּגְמָרָה צָרִיךְ לַחְזֹר לְרֹאשׁ. פְּרִי חָדָשׁ. [וּבְסָפֵר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק"ו) מַפְיס דִּלְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל אֹנֶס אַף שֶׁאֵין גְּבָרָא דְּחוּי, עַיֵּן שָׁם בְּאֲרִיכוּת]:

בְּאוּר הֲלָכָה

וְהַשְּׁהִיָּה הָיָה עַל יְדֵי אֹנֶס, כְּגוֹן שֶׁהָלַךְ לְבֵית הַכִּסֵּא לַעֲשׂוֹת צְרָכָיו דְּקִיאָמָא לֵן לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה (ס"א) **דְּחוֹזֵר לְרֹאשׁ, לֹא נִצְרַךְ בְּתוֹךְ הַשִּׁעוּר רַק מַה שֶּׁהָלַךְ לְבֵית הַכִּסֵּא** דְּבְעֵת הַזֶּה לֹא הָיָה גַּבְרָא חֲזֵי וְגַם הַזְּמַן שֶׁהָיָה בְּבֵית הַכִּסֵּא, **אֲבָל מַה שֶּׁהָלַךְ אַחַר כָּךְ מִבֵּית הַכִּסֵּא לְבֵיתוֹ אֲפִלּוּ דִּלֹּא נוֹכַל לַצְרָף** דְּאָז לֹא הָיָה אָנוּס בָּאֳמֶת, דְּאִי בְּצִדֵּי הָיָה מְקַנֵּחַ יָדָיו בְּעָפָר וּבִצְרוֹר וְהָיָה גּוֹמֵר אֶת קְרִיאַת שְׁמַע, לְפִי מַה דְּקִיְּימָא לֵן דְּלֹא נִתְקַנָּה נְטִילַת יָדַיִם אֶלָּא בְּשֶׁחֲרִית דְּנַעֲשָׂה בְּרִיָּה חֲדָשָׁה וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ד' בְּמֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן א', **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ב * **אֲבָל בְּעִנְיָן אַחֵר אֵין לָצֵאת וְכוּ'. וּבְרֵיעֲבַד אִם יָצָא מִמְּקוֹמוֹ וְלֹא שָׁהָה לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִפְסִיק בְּדִבּוּר אֵין לוֹ לְהַתְחִיל אַחַר כָּךְ לְכוּלֵּי עָלְמָא רַק מַאוֹתָהּ תֵּבָה וְלֹא לְתִחַלַּת הַבְּרָכָה** [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וּפְרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"א)]:

ג * **וְאֲפִלּוּ נָחָשׁ וְכוּ'.** הַטַּעַם מִשּׁוּם דֶּרֶךְ פְּעָמִים אֵינוֹ נוֹשֵׁךְ [רַשַׁ"ל (ברכות לג. ד"ה אבל עקרב) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ברכות פ"ה מ"א)]. **וּבְמָקוֹם שֵׁשׁ חֲשָׁשׁ שְׁמְמִית הֲוֵי נָחָשׁ כְּמוֹ עַקְרָב.** [מֻגָּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ז) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים]:

* **לֹא יַפְסִיק. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"י) **שְׁפַרְשָׁנוּ דְּהוּא בְּדִבּוּר, וְהֵנָּה כָּל זֶה פֵּרַשְׁתִּי לְפִי מַה דְּפֵרְשׁוּ מִפְּרָשֵׁי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁהֵם פֵּרְשׁוּהוּ לְפִי מַה דִּמְשַׁמַע מִפְּשָׁטֵיהּ דְּהִגָּ"ה שְׁכָתַב דַּיְכוּל לֵילֵךְ וְכוּ'. אֲבָל עַל זֶה הַפֵּרוּשׁ הִקְשׁוּ הַבַּעֲלֵי תֵּרִיסִין [הֵם הַשַּׁ"ז (סק"א) וְכָמָּה מִפָּרְשִׁים] דְּהַמְחַבֵּר סוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ, שֶׁכָּתַב בְּסָעִיף ב' דִּבְעִנְיָן אַחֵר אֵין לוֹ לָצֵאת מִמְּקוֹמוֹ, מַשְׁמַע דְּהַלֵּיכָה גַּם כֵּן מִיקְרֵי הֶפְסֵק. וְהִמְּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) יִשֵּׁב קוּשְׁיָא זֹאת דְּשָׁם מִיקְרֵי שְׁלֹא לְצָרְכּוֹ, אַף דְּהָיָה קְצָת גַּם כֵּן לְצָרְכּוֹ מִצְוָה דְּהֵינוּ לְצָרְכּוֹ קְרִיעוֹת וְהִשְׁתַּחֲוָיוֹת בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה. וְהַגְרָ"א דָּרַךְ דָּרְכָּהּ בְּזֹה, דְּהִטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֵינָם סוֹבְרִים כְּהִגָּ"ה אֶלָּא דְּהֵלֵיכָה בְּעִצְמָהּ גַּם כֵּן מִיקְרֵי הֶפְסֵק וּכְמוֹ שְׁכָתַב בְּסָעִיף ב' דִּבְעִנְיָן אַחֵר אֵין לוֹ לָצֵאת מִמְּקוֹמוֹ, וּבְמָקוֹם שֶׁאָסוּר אֲפִלּוּ הֵלֵיכָה לְבַדָּהּ גַּם כֵּן אָסוּר, וּמַה שֶּׁכָּתַב כָּאן דַּאֲפִלּוּ נָחָשׁ וְכוּ' לֹא יַפְסִיק, הַיְנוּ אֲפִלּוּ כְּדֵי לְלֶכֶת מִמְּקוֹם זֶה לְמָקוֹם לְהַקְדִּישׁ שָׁעִם תִּתְקַבֵּל שְׁפוֹסַע בּוֹ הַשְּׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, אוֹ כְּגוֹן מַה דְּאָמְרִינַן בְּגָמָרָא (ברכות לא.) בְּרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיָה אָדָם מַנִּיחוֹ בְּזָוִית זוֹ וּמוֹצְאוֹ בְּזָוִית אַחֶרֶת מֵרֹב קְרִיעוֹת וְהִשְׁתַּחֲוָיוֹת, וְהֵינוּ בַּתַּחֲנוּנִים שֶׁלְּאַחַר הַתְּפִלָּה. אֲבָל שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ, אָסוּר לְהָאָדָם לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ עַד שֶׁיִּפְסַע הַשֵּׁשׁ פְּסִיעוֹת [עַמֻּגָן אַבְרָהָם (סק"ב)]. כְּתַב הָעֹלַת תָּמִיד (סק"ב) לְאַחַר שֶׁסַּיָּם הַתְּפִלָּה קֹדֶם שֶׁאוֹמֵר עֹשֶׂה שָׁלוֹם אֵין אִסּוּר אִם עָקַר רַגְלָיו לְמִצְוָה קְצָת, כְּגוֹן שֶׁכִּבְּדוּ אוֹתוֹ לִפְתִיחַת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּעֵת שֶׁאוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ שֶׁהָעוֹלָם חוֹשְׁבִים זֶה קְצָת לְמִצְוָה, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לוֹמַר קֹדֶם לָכֵן יְהִיוּ לְרָצוֹן וְגוֹ'. **ג** (י) **לֹא יַפְסִיק.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַל יְדֵי (ו) דִּבּוּר, כְּגוֹן לוֹמַר לְאַחַר שֶׁיִּסְיַּרְנָה, וְכֵן כָּל הַפְּעָיִךְ זֶה וְשֶׁאַחַר זֶה שֶׁמַּזְכִּיר הֶפְסֵק מֵיירֵי הַכֹּל עַל יְדֵי דִּבּוּר. אֲבָל עַל יְדֵי הֵלֵיכָה מַתָּר, שֶׁהֲלֵיכָה לֹא נִקְרָא הֶפְסֵק, וְדַוְקָא הָכָא דְּהוּא לְצָרְכּוֹ לְהָסִיר הַנָּחָשׁ, אַף דְּתָלֵינַן דְּמִן הַסְּתָם לֹא יְהֵיה סַכָּנָה, אֲבָל שְׁלֹא לְצָרְכּוֹ, מִיקְרֵי הֵלֵיכָה גַּם כֵּן קְצָת הֶפְסֵק וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמְּחַבֵּר בְּסָעִיף ב': **(יא) וּמוּכָן לְהַזִּיק.** אֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ אֶלָּא שְׁרוֹאֶה (ז) שֶׁבָּא נִגְּדוֹ פּוֹסֵק. וְאִם הוּא יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּט עַל יְדֵי שֶׁיִּטֶּה מִן הַדֶּרֶךְ קֹדֶם שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו, (ח) יָטֶה וְלֹא יַפְסִיק בְּדִבּוּר כְּנֶגְדּוֹ, אֲבָל אִם הַזִּיק אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת פּוֹסֵק אֲפִלּוּ בִּמְקוֹמוֹת שְׁאֵין רְגִילִין שָׁאר הַשְּׁוָרִים לְהַזִּיק [אַחֲרוֹנִים]: **ה** (יג) **אִם שָׁהָה.** אֲפִלּוּ רַק שְׁתִיקָה בְּעָלְמָא בְּלִי דִּבּוּר, וַאֲפִלּוּ רַק (ט) בֵּין בְּרָכָה לִבְרָכָה: (יד) **כֻּלָּהּ.** אֲפִלּוּ עוֹמֵד בְּסוֹף הַתְּפִלָּה מְשַׁעֲרִינַן (י) מִתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה עַד סוֹפָהּ: (טו) **חוֹזֵר וְכוּ'.** וְאִם לֹא חָזַר לְרֹאשׁ אֶלָּא לַמָּקוֹם שֶׁפָּסַק וּגְמָרָהּ, צָרִיךְ לַחְזֹר לְרֹאשׁ וּלְהִתְחַלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה [פְּרִי חָדָשׁ]. וְהָנֵי מִילֵּי שֶׁהָיָה אֹנֶס גָּמוּר, אֲבָל אֹנֶס לִסְטִים וּכְהָאי גַּוְנָא שֶׁנִּזְכַּר לְעֵיל, דְּאוּלֵי הֵלֵיכָה כְּהֵיסֵּי אוֹמְרִים הַמְקִלִּים הַנִּזְכָּרִים לְקַמָּן (ס"ק ט"ז) דְּזֹה לֹא מִיקְרֵי אֹנֶס [מֻגָּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י)]: **(טז) רֹאשׁ.** הַנָּה לְפִי מַה דְּאָנוּ נוֹהֲגִין כְּהַכְרָעַת הָרַמ"א לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה גַּבֵּי קְרִיאַת שְׁמַע כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ב) מִבְּאוּר הַגְּרָ"א (ס"ק ה' ד"ה אבל יוכל): (ג) בַּ"ח (ס"ב): (ד) בַּ"ח (ס"ג): (ה) פְּרִי (ס"ג): (ו) מִירוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ה ה"א) וּבְאוּר הַגְּרָ"א (שם): (ז) מִבְּאוּר הַגְּרָ"א (שם): **ג** (ח) מְגַדִּים (משז"ל סק"א): (ט) בַּ"ח (ס"ד) וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"ב) וּלְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (י) פְּרִי מְגַדִּים (סי' סה א"א סק"א): **ה** (ט) מַהֲשַׁ"ז (סק"ג):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah